

Oriveden asemanseudun kehittämistyön jatkotoimenpiteet

Maankäyttö- ja kaavatoimikunta 08.03.2022 § 4

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Oriveden asemanseudun kehittämisselvityksen tavoitteena on ollut laatia Oriveden asemanseudulle kehittämisvisio ja toimenpidekartoitus visioon pääsemiseksi. Työ rajautunut asemanseudun lähiympäristöön, mutta soveltuvin osin tutkittu myös asemanseudun kytköksiä laajempaan yhdyskunta- ja aluerakenteeseen. Suunnitelma ei vastaa asemakaavan tarkkuustasoa, vaan kyseessä on alueellinen tarkastelu ja linjaaminen tukemaan alueen tulevaa asemakaavoitusta.

Työn lähtökohtina ja tavoitteina ovat olleet mm. seuraavat tekijät:

- Kehittämissuunnitelmavaihtoehtojen sekä Rambollin laatiman lähijunaselvityksen tarkentaminen asemanseudun ympäristössä
- Asemanseudun vetovoimaisuuden ja palvelutarjonnan kehittäminen – mitä toimintoja alueelle voitaisiin kehittää?
- Tampereen seudun MAL-sopimuksessa mainitun asemanseudun kehittämisen konkretisointi ja saatavien hyötyjen mahdollistaminen
- Alueen joukkoliikenteellisen saavutettavuuden kehittäminen ja Oriveden imagon kehittäminen osana Tampereen seudun työssäkäyntialuetta.
- Monipaikkaisuuden merkityksen trendinomaisen kasvu – mitkä mahdollisuudet Oriveden asemanseudun kehittämiselle?
- Tiivis vuoropuhelu asukkaiden ja sidosryhmien kanssa Rambollin ja kaupungin yhteistyönä.

Kehittämisselvityksessä on keskitytty rautatien pohjois-/länsipuolen alueisiin.

Asemanseutu on Orivedellä keskeinen kehitysalue, jonka roolin merkitys solmukohtana monipuolisena asiointi- ja asuinympäristönä on tunnistettu aiempien suunnitelmien ja selvitysten laatimisen yhteydessä.

Oriveden asemanseudun kehittämissuunnitelman tavoitteena oli laatia Oriveden asemanseudulle kehittämisvisio ja toimenpidekartoitus visioon pääsemiseksi. Suunnitelma rajautuu asemanseudun lähiympäristöön, mutta myös asemanseudun kytköksiä laajempaan yhdyskunta- ja aluerakenteeseen. Suunnitelma ei vastaa asemakaavan tarkkuustasoa, vaan kyseessä on alueellinen tarkastelu ja linjaaminen tukemaan alueen tulevaa asemakaavoitusta.

Miksi Oriveden asemanseutua kannattaa kehittää?

- Asemanseuduilla on keskeinen rooli liikennejärjestelmän energiatehokkuuden parantamisessa ja sitä kautta hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä sekä ilmastonmuutoksen torjunnassa.
- Asemanseudut pystyvät tarjoamaan vähähiilistä arkea kaupunkiverkoston solmukohtissa, mikäli maankäyttö, palvelutaso ja liikkuminen niissä on kehitetty tehokkaaksi ja toimivaksi.

- Asemanseutujen kehittäminen on trendikästä niin maailmalla kuin isossa osassa Suomen radanvarsikaupunkeja tällä hetkellä. Asemanseutuihin liittyy valtava potentiaali maankäytön, asumisen, työpaikkojen, palveluiden, elinkeinoelämän ja liikenteenkin näkökulmasta.
- Oriveden asemanseutu tulee säilymään markkinaehtoisena Jyväskylä-Tampere –kaukojunaliikenteen asemana, minkä lisäksi alueen roolia korostaa myös lähijunaliikenteen kehittäminen. Aseman junayhteydet ovat turvattu markkinaehtoisuuden vuoksi vuosikymmeniksi eteenpäin. Orivesi-Jyväskylä –välille on suunnitteluun varattu 18 M euroa ja perusparannukseen 19 M euroa.
- Seudullinen joukkoliikenne tulee myös tukeutumaan enemmän nopeaan junayhteyteen Tampereelle, jolloin aseman liityntäyhteydet paranevat.

Kehittämisselvityksestä järjestettiin valtuuston iltakoulu 25.1.2022.

Liitteet:

- Aseman ja Hiedan kulttuuriympäristöselvitys
- Oriveden asemanseudun kehittämisselvitys

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Maankäyttö- ja kaavatoimikunta käy asiasta lähetekeskustelun ja tekee kaupunginhallitukselle esityksen Oriveden asemanseudun kehittämisselvityksen jatkotoimenpiteistä.
Päätös	Maankäyttö- ja kaavatoimikunta 1. kävi asiasta lähetekeskustelun, 2. esittää kaupunginhallitukselle, että laadittua Oriveden asemanseudun kehittämisselvitystä käytetään asemanseudun toiminnallisen ja maankäytöllisen kehittämisen pohjana, 3. esittää kaupunginhallitukselle, että elinvoimajaoston tehtäväksi annetaan asemanseudun toiminnallinen kehittämisvastuu ja maankäyttö- ja kaavatoimikunnan tehtäväksi maankäytön ja kaavoituksen kehittämisvastuu ja että mainitut toimieliimet tekevät tiiviissä yhteistyössä.

Kaupunginhallitus 29.03.2022 § 72

Valmistelija

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää

1. käyttää laadittua Oriveden asemanseudun kehittämisselvitystä alueen toiminnallisen ja maankäytöllisen kehittämisen pohjana ja
2. antaa elinvoimajaoston tehtäväksi asemanseudun toiminnallinen kehittämisvastuu sekä maankäyttö- ja kaavatoimikunnan tehtäväksi asemanseudun maankäytön ja kaavoituksen kehittämisvastuu toimielinten välillä tehtävässä tiiviissä yhteistyössä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Elinvoimajaosto 20.04.2022 § 18

Valmistelija

Elinvoimajohtaja Tuija Aro

Kaupunginhallitus on päättänyt käyttää laadittua Oriveden asemanseudun kehittämisselvitystä alueen toiminnallisen ja maankäytöllisen kehittämisen pohjana ja on antanut elinvoimajaoston tehtäväksi asemanseudun toiminnallisen kehittämism vastuun sekä maankäyttö- ja kaavatoimikunnan tehtäväksi asemanseudun maankäytön ja kaavoituksen kehittämism vastuun. Kaupunginhallitus edellyttää, että toimielimet hoitavat tehtäviään tiiviissä yhteistyössä.

Asemanseudun kehittäminen on mielenkiintoinen, monimuotoinen ja innostava haaste. Kaupunki toivoo voivansa kehittää aluetta yhdessä kaupunkilaisten, alueen asukkaiden ja maanomistajien kanssa.

Alueella on meneillään tai sinne on suunniteltu seuraavia kehittämis-/parannushankkeita:

- Ensimmäinen konkreettinen kehittämistoimenpide alueen ilmeen parantamiseksi on aseman piha-alueen kunnostaminen kesällä 2022 yhdessä Väyläviraston kanssa. Tarkoitus on rakentaa uudelleen aseman pysäköintialue. Töiden on määrä käynnistyä viimeistään heinäkuussa ja valmistua lokakuun 2022 loppuun mennessä.
- Oriveden Kotikoivu Oy:n omistamien Laitamontien luhtitalojen peruskorjaus aloittaa kaupungin vuokra-asuntokiinteistöjen perusparannukset aseman seudulla. Tavoitteena on kunnostaa kiinteistöt ja siistiä niiden piha-alueet. Asematien varrella sijaitsevat Laitamontien rivitalot on tarkoitus myydä tai purkaa. Kotikoivun toimilla pyritään parantamaan vuokra-asumisen laatutasoa ja alueen yleisilmettä.
- Kolmas yleisilmettä parantava parannushanke on Asematien kunnostaminen yhdessä ELY:n kanssa. Hankesuunnittelu on valmis. Toteutusajankohta riippuu siitä, minkä vuoden budjettiin ELY saa oman rahoitusosuutensa. Tavoite on vuosi 2023, mutta varmuutta tästä ei ole. Kaupungin rahoitusosuudesta on valtuuston päätös.

Kolmen edellä mainitun toimenpiteen lisäksi alue tarjoaa mahdollisuuksia laajamittaiseen kehittämiseen. Kaupunki omistaa alueella kiinteistöjä, mutta myös uusien alueiden hankintaa on harkittava. Laitamontien kiinteistön lisäksi Kotikoivu omistaa asemalla keskeisellä paikalla olevan Kenkätien kiinteistön, jonka kohtaloon kaupunki voi omistajaohjauksella vaikuttaa. Aseman makasiinirakennus on kaupungin omistuksessa ja siinä vuokralla toimiva kiinteistöhuoltoalan yrittäjä on siirtämässä toimintojaan muualle. Makasiini tarjoaa hyvät tilat toimintaan keskeisellä paikalla.

Aseman alueen ilmeen kohentamiseksi ja uusien asukkaiden houkuttelemiseksi tarvitaan innovatiivisia uusia ideoita, konkreettisia käytännön toimenpiteitä ja yksityisiä sekä julkisia investointeja.

Ramboll Oy:n Inna Ampuja ja Eero Salminen esittelevät elinvoimajaostolle ja maankäyttö- ja kaavoitustoimikunnalle seuraavat toimenpiteet alueen kehittämisen jatkamiseksi:

- Alueen kehittämiseksi ja uusien ideoiden löytämiseksi asukkaiden ja mahdollisten tulevien toimijoiden osallistamisen jatkaminen on tärkeää. Kesällä 2021 asemanseudulla järjestettiin työpaja, jossa ideoitiin maankäyttö- ja kaavoitusosaston johdolla alueen toimintoja. Ideoita käytettiin pohjana aseman seudun kehittämissuunnitelmassa, joka on tarkoitus esitellä kaupunkilaisille 14.6.2022 järjestettävässä tilaisuudessa. Tilaisuuden yhteydessä on tarkoitus käydä läpi myös kehittämissuunnitelman jalkautuksen ideat ja prioriteetit sekä ideoita yhdessä uusia asioita aseman seudun elävöittämiseksi. Työpajan vetää Ramboll elinvoimajohtajan ja kaavoituspäällikön kanssa. Konkreettinen kohde ideoinnille on aseman makasiini.
- Asukkaiden ideoiden pohjalta ja niiden lisäksi halutaan haastaa kehittämistyöhön myös tulevia ammattilaisia eli järjestää suunnittelukilpailu kaupunkisuunnittelun/asuntosuunnittelun opiskelijoille. Kohteina suunnittelukilpailussa olisivat Kenkätien alue ja moderniksi siirtolapuutarhaksi kehittämissuunnitelmassa osoitettu alue. Kilpailua varten täytyy etukäteen miettiä tavoitteet ja laajuus. Arkkitehtipöytäkirjojen kilpailut ovat enimmäkseen ideakilpailuja ja harvemmin toimeksiantoon johtavia töitä. Vaikka suunnitelman toteutettaisiin kilpailun voittajaehdotuksen mukaisena, eivät opiskelijat voi virallisesti toimia pääsuunnittelijoina.

Esittelijä

Elinvoimajohtaja Tuija Aro

Päätösehdotus

Elinvoimajaosto ja maankäyttö- ja kaavoitustoimikunta käy lähetekeskustelun ja päättää, että

1. kaupunki neuvottelee ELY:n kanssa Asematien parantamishankkeen toteuttamisesta vuonna 2023 ja varaa omaan budjettiinsa hankkeen vaatimat rahat
2. elinvoimajohtaja järjestää yhdessä vt. kaavoituspäällikön kanssa asemanseudulla työpajan asemanseudun kehittämissuunnitelman esittelemiseksi ja jalkauttamiseksi sekä uusien ideoiden kartoittamiseksi. Ideoita kerätään erityisesti aseman makasiinin uudenlaista käyttöä varten.
3. kaupunki järjestää opiskelijakilpailun Kenkätien korttelin ja siirtolapuutarhan suunnittelemiseksi. Tavoitteet ja kilpailun laajuus tulee määritellä erikseen siten, että kilpailu voidaan toteuttaa syksyn 2022 aikana.
4. Oriveden asemanseudun kehittämisraportin ”kehittämisen toimenpiteet” siirretään elinvoimaohjelmaan seurattavaksi.

Päätös

Elinvoimajaosto ja maankäyttö- ja kaavatoimikunta kävi lähetekeskustelun ja päätti, että

1. kaupunki neuvottelee ELY:n kanssa Asematien parantamishankkeen toteuttamisesta vuonna 2023 ja varaa omaan budjettiinsa hankkeen vaatimat rahat
2. elinvoimajohtaja järjestää yhdessä vt. kaavoituspäällikön kanssa asemanseudulla työpajan asemanseudun kehittämissuunnitelman

esittelemiseksi ja jalkauttamiseksi sekä uusien ideoiden kartoittamiseksi. Ideoita kerätään erityisesti aseman makasiinin uudenlaista käyttöä varten.

3. Asemanseudun suunnittelukilpailun yksityiskohtaista suunnittelua jatketaan. Asemanseudun asukaspäivä järjestetään ensin ja kerätään ideoita. Asia tuodaan sen jälkeen uudelleen käsittelyyn. Lisäselvityksiä tarvitaan modernin siirtolapuutarhakonseptin selvittämiseksi. Kaupunki toimii aktiivisesti elinkeinoelämän ja investorien suuntaan kiinnostuksen herättämiseksi asemanseutua kohtaan.

4. Oriveden asemanseudun kehittämisraportin ”kehittämisen toimenpiteet” siirretään elinvoimaohjelmaan seurattavaksi.

Elinvoimajaosto 24.05.2022 § 26

Valmistelija Elinvoimajohtaja Tuija Aro

Oriveden asemalla järjestetään 14.6. asukasilta, jonka teema on Asemankylän uusi elämä. Tilaisuuden fasilitoi Ramboll Oy kahden konsultin voimin. Tilaisuuden ohjelmaa suunnitellaan parhaillaan ja markkinointia käynnistellään.

Asukasillan tarkoituksena on osallistaa orivesiläiset yhdessä suunnittelemaan ja ideoimaan asemankylän uutta nousua. Ohjelma alkaa Rambollin tekemän suunnitelman esittelyllä, minkä jälkeen jalkaudutaan konkreettisesti ryhmissä aseman alueelle tutustumaan valittuihin kohteisiin ja ideoimaan. Paikalla on myös Nyssen suunnittelija ja markkinoinnin henkilö, ja tilaisuudessa on tarkoitus kertoa myös Oriveden joukkoliikenteestä ja sen erityispiirteistä. Uuden ilmeen saanut Nopa kuljettaa väkeä keskustan ja aseman välillä.

Elinvoimajohtaja esittelee ohjelmaluonnoksen ja Nuvalta jo ennakkoon saadut kommentit. Elinvoimajaosto ideoi yhdessä illan ohjelmaa. Tilaisuudelle ei ole budjetissa varattu erillistä rahoitusta, mikä asettaa rajoitteita oheisohjelmalle.

Esittelijä Elinvoimajohtaja Tuija Aro

Päätösehdotus Elinvoimajaosto tutustuu elinvoimajohtajan esittämään suunnitelmaan, käy lähetekeskustelun ja ohjeistaa ohjelman rakentamista.

Päätös Elinvoimajaosto tutustui suunnitelmaan, keskusteli siitä ja antoi ohjeita eteenpäin.

Elinvoimajaosto 31.08.2022 § 41

Valmistelija Elinvoimajohtaja Tuija Aro

Aseman kylän kehittämisilta järjestettiin Taiston talolla 14.6.2022. Tilaisuuden vetäjinä toimivat Ramboll Oy:n konsultit Inna Ampuja ja Eero Salminen. Alueen kehittämisen lisäksi illan tavoitteena oli tehdä

joukkoliikennettä tutuksi kaupunkilaisille. Joukkoliikenneasioista paikalla olivat kertomassa ja kaupunkilaisten kysymyksiin vastaamassa Nyssen edustajat Maarit Kaartokallio ja Pekka Ohtokangas. Myös uudet tarrat saaneet Nopat olivat esittäytymässä Taiston talon pihalla.

Tilaisuus oli erittäin onnistunut. Paikalla oli oman väen ja esiintyjien lisäksi 75 kaupunkilaista. Epävakaisen sään vuoksi kävelykierros peruuttiin ja koko tilaisuus pidettiin Taiston talolla. Keskustelu on aktiivista ja tunnelma positiivinen. Esitysten lomassa osallistujilta kerättiin ideoita ja mielipiteitä Mentimeter-sovellusta hyödyntäen Tilaisuuden päätyttyä halukkailla oli mahdollisuus osallistua kävelykierrokseen konsulttien kanssa.

Keskustelujen ja Mentimeter-kyselyn perusteella on tunnistettu ensimmäiset askeleet, joilla asemankylän kehittämistä voi jatkaa yhteisön kanssa. Alkuvaiheessa kaupungin rooli korostuu, mutta on kuitenkin tärkeää sitouttaa yhteisön jäsenet kiinteästi alueen kehittämiseen ja toiminnan ideointiin sekä toteutukseen yhteisövetoisesti.

Ideoinnin lisäksi aseman alueen kehittäminen on edennyt kaupunginhallitukselle tehtyyn esitykseen ostaa alueelta kaksi kiinteistöä. Kiinteistöjen hankinta mahdollistaa alueen konkreettisen kehittämisen käynnistämisen.

Ramboll Oy:n konsultit esittelevät elinvoimajaostolle kehittämisillan muistion ja toimenpidesuosituksen.

Esittelijä	Elinvoimajohtaja Tuija Aro
Päätösehdotus	Elinvoimajaosto kuulee Rambollin erityksen, tutustuu raporttiin ja käy lähetekeskustelun.
Päätös	Kuultiin Rambollin esitys, tutustuttiin raporttiin ja käytiin lähetekeskustelu.

Elinvoimajaosto 12.10.2022 § 36
156/10.02.03/2022

Valmistelija Tuija Aro

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 22.8.2022 päättänyt ostaa Oriveden aseman alueelta kolme kiinteistöä. Yksi kiinteistöistä on vanha huoltoasema osoitteessa Asematie 4 (tila 562-416-15-0) ja kaksi muuta kiinteistöä muodostavat kokonaisuuden osoitteessa Asematie 10 (tilat 562-416-4-46 ja 562-416-4-26). Kiinteistöillä sijaitsee purkukuntoisia rakennuksia, jotka kaupunki aikoo kustannuksellaan purkaa. Kiinteistökaupat pyritään tekemään loka-marraskuun 2022 aikana.

Ostettavien kiinteistöjen lisäksi kaupunki omistaa Asematien varrella rautatieasemalla sijaitsevan vanhan makasiinirakennuksen sekä rakentamattoman tontin osoitteessa Asematie 8. Makasiinirakennus on tällä hetkellä tyhjillään.

Alueen suunnittelun vauhdittamiseksi ja villienkin ideoiden löytämiseksi elinvoimajohtaja on käynnistänyt yhteistyön Tampereen Yliopiston arkkitehtuurin yksikön kanssa. Yhteistyö on kaupungille maksutonta ja se toteutetaan osana suurempaa Tampereen kaupungin aloitteesta muotoiltua opetuskokonaisuutta, jonka pääteemana on Radikaali

osallisuus – Tulevaisuuksia Tampereen seudulla (Radical Inclusivity – Futures in Tampere region).

Suomalaisista ja kansainvälisistä opiskelijoista koostuva ryhmä neljännen vuosikurssin Yhteiskunnallisen asutosuunnittelun -kurssin (Societally responsive housing design) opiskelijoita ohjaajineen kävi syyskuun alussa tutustumassa Oriveden aseman alueeseen ja erityisesti Kenkätie 2-6 vuokratoyhtiöön. Aluetta ja sen kehittämisen visioita ja haasteita ryhmälle esittelivät vs. kaavoituspäällikkö Tea Jylhä ja asumispalvelupäällikkö Veli-Pekka Naumanen. Opiskelijoille toimitettiin lisäksi asukasillan kyselyn tulosraportti, Rambollin raportti asemanseudun kehittämisestä sekä runsaasti materiaalia Kotikoivun kiinteistöistä.

Opiskelijat tutkivat miten arkkitehtuurin keinoin voidaan luoda sosiaalisesti ja ekologisesti kestäviä, tasa-arvoa edistäviä ja hyvinvointia tukevia asuinympäristöjä huomioiden erilaisten käyttäjien taustat, elämäntavat, tarpeet ja toiveet. Syrjäytymisen estäminen ja luonnon monimuotoisuuden vaaliminen hyvinvoinnin osatekijänä kuuluvat myös kurssin teemoihin. Opiskelijoiden tavoitteena on luoda visioita uusista, innovatiivista ja pitkäikäisistä asumisratkaisuksista, jotka parantavat nykyisten asukkaiden arkea ja hyvinvointia, ja houkuttelevat alueelle myös uusia asukkaita. Suunnittelussa huomioidaan kiinteistöjen ylläpidon taloudellisuus ja ympäristöystävällisyys (sustainable to operate).

Kurssi päättyy joulukuun puolessa välissä ja yliopiston kanssa on keskusteltu kurssikokonaisuuden lopputöiden näyttelyn järjestämisestä Orivedellä Taiston talolla.

Esittelijä	Elinvoimajohtaja Tuija Aro
Päätösehdotus	Elinvoimajaosto kuuntelee elinvoimajohtajan selonteon asemanseudun kehittämisen etenemisestä ja käy lähetekeskustelun kaupungin omistamien alueiden ja rakennusten tulevasta käytöstä sekä yliopistoyhteistyön tulevista tavoitteista.
Päätös	Elinvoimajaoston kuuli elinvoimajohtajan selonteon asemanseudun kehittämisen etenemisestä ja kävi lähetekeskustelun.